

Tavčarjevih povesti je izšel II. zvezek, obsegajoč sledeče novele, novelete in črtice: I. Otok in struga. — II. V Karlovcu. — III. Valovi življenja. — IV. In vendar. — V. Tat. — VI. Gospod Ciril. — VII. Čez osem let. — VIII. Soror Pia. — Ker je tudi s tem zvezkom završen šele en del mnogobrojnih leposlovnih proizvodov Tavčarjevih, tudi še sedaj ne objavimo obširnejše študije, ki bo umestna stoprav ondaj, kadar izidejo vsa glavna pripovedna dela Tavčarjeva. Toda že sedaj moramo opozoriti naše čitatelje na lepi essay, ki ga je o njih objavil »Slovenski Narod« v številki z dne 21. in 22. m. m. pod naslovom »Romantična srca«, in v katerem je vrlo plastično in resnično označeno bistvo Tavčarjeve muze. Rodoljubnemu, izobraženemu našemu ženstvu pa ne vemo priporočati primernejšega čtiva, nego so Tavčarjeve povesti.

Še enkrat Bezenšekova „Bolgarija in Srbija“. Naši čitatelji sami dobro vedo, da niso prazne besede, ki smo jih o neki priliki izjavili, da polemike načeloma ne bodemo gojili. Vendar si to pot ne moremo kaj, da ne bi najodločneje obsodili zlovoljne ocene, ki jo je posvetil dičnemu delu Bezenškovemu v 23. številki lanijskega letnika »Dom in sveta« g. A. Fekonja. Le-temu ocenjevatelju v celem delu Bezenškovem ni nič prav, tako da se nam zdi kakor človek, ki ga vse boli. Nikakor nas ni volja zavračati premnogih očitkov in popravkov, ki jih g. Fekonja podaja na rečenem mestu na str. 733.—735. — G. Bezenšek jim bode vedel že sam odgovoriti ali pa tudi ne odgovoriti, in takisto jih bode častita družba sama uvaževala, ali pa tudi ne; toda nekega Fekonjevega očitjanja ne moremo dovolj visoko pribiti. Konstatujoč, da je vsekakor za nas Slovence Srbija bolj »posebno zanimiva« že zato, ker je »bliže srajca nego suknja«, in da nam je Srbija bližja po zemljepisni legi, srbski jezik razumljivejši od bolgarskega in mnogo Srbov biva tudi v avstrijsko-ogrski monarhiji, zahteva g. A. Fekonja z resnim obrazom, da bi bilo naravno, da se opišejo Slovencem najpreje Srbi in zatem šele Bolgari«. Tu pač lahko pomagamo g. Fekonji z ravno tako preprostim kakor uspešnim nasvetom: mnogo grajano knjigo družbe sv. Mohorja naj razdeli na dvoje (med 132. in 133. stranjo), prestavi oba dela, Srbijo pred Bolgarije, in naj si ju tako da vezati. — Toda šalo na stran! Poznali smo doslej g. Fekonjo kot marljivega, dasi bolj analistovskega ali kronistovskega, nego pragmatičnega slovstvenika; naj vztraja pri tem poslu, in ondaj izvrši še marsikatero zaslužno delo — kritikovanja pa naj se okani tudi v bodoče, to mu resno svetujemo.

Ročni kažipot po Goriškem, Trstu in Istri za 1898. Uredil Josip Krimpotič. IV. letnik. Cena 40 kr. Trdo vezan 60 kr. (s pošto 5 kr. več). V Gorici. Tiskala in založila »Goriška tiskarna« A. Gabršček. 1897. Prav lična je ta knjižica, in dokler smo razkosani na toliko dežel in deželic, so taki specijalni kažipoti potrebni našim rojakom v posameznih kronovinah. — Poleg 99 strani stvarnih podatkov in mnogo praznih listov za beležke obsega »Ročni kažipot« tudi še obilico oglasov narodnih in pa Slovencem nesovražnih tvrdk; ta zaznamek bo izvrstno služil zavednim Goričanom, ki se v svojem trudapolnem, mučnem političnem in gospodarskem boju ravnajo po načelu »Svoji k svojim«.

Ilustrovani narodni koledar. Leto X. 1898. Uredil in izdal Dragotin Hribar. Str. 142. Navdušeno pisani vvodni članek je posvečen »petdesetletnemu jubileju vladarstva našega presvetlega cesarja Franca Jožefa I.« Zabavni del letos ni tako raznovrsten, kakor druga leta; leposlovnega spisa sploh ni. Životo-

pisne črtice o Luki Jeranu, Miklosichu, Simonu Robiču in Janku Kersniku (Miklosichev in Kersnikov životopis sta iz Vidičevega peresa) so zelo različne vrednosti, in v nekaterih so posamezni dogodki le površno med seboj zvezani. Zgodovinska razprava je Radicsev »Ljubljanski knezoškof Tomaž Hren na Spodnještajerskem«. To je primerno in stvarno po virih sestavljena spomenica k tristoletnici imenovanja Tomaža Hrena za ljublj. škofa dne 18. vinotoka 1597. l., kaze jo pa obilni germanizmi in slovniški pogrški, katere je seveda zarezati na rovaš Radicsevemu prevodivcu. O Hrizogona Majerja »Rast, moč in razpad osmanske države« je spretno in pregledno sestavljena črtica o državi »bolnega moža« in primeren spis, ker je ravno vzhodno vprašanje razburjalo preteklo leto duhove. »Važni dogodki v l. 1897.« završujejo zabavni del. Pridejane slike in obrazi so splošno dobro uspeli, le Jeranov obraz in slika »Kdo je učil tičice peti?« se nista posrečila. Želeti bi pa bilo, da bi bil urednik pridejal kako pojasnilo o »Nadvojvodi Ivanu« in gradu Orthu in še posebno o življenju Ivana Ortha. Zunanja oprava koledarjeva je lična; spominjamo le, da so bili elegantno vezani eksemplarji prejšnjih let vezani v platno, a ne v papir.

Prvi usporodjivači sanskrita sa slovenskim jezicima. Napisao dr. M. Murko. (Preštampano iz CXXXII. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.) U Zagrebu. Tisak Dioničke tiskarne 1897. To je zadnje delo, ki smo je prejeli od našega neumornega rojaka, kateremu se vprav divimo takisto spričo temeljitosti kakor spričo preobsežnosti njegovih študij. Mi, ki nam je — tudi v vedi! — vrhovno načelo: *εἰς ὁλοῦς ἀριστος ἀμείβεσθαι περὶ πάντας* — izrekamo s tega svojega stališča samo željo, naj bi se g. Murko malo češče tudi nas domislil, kličeč mu kakor ptičica kralju Matjažu:

»Predolgo v čislu tuje 'maš,
Dežele meriš druge vse,
Al' v skrbi nisi sam svoje!«

Sodimo, da si je že ustvaril dovolj globoko podlago in dovolj krepko zaslonbo, na kateri lahko zasnuje tisto delo, ki mu mora vsekakor biti glavni smoter njegovega delovanja, in s katerim neposredno pomaga pospešiti zgradbo narodne prosvete. Vsekakor je upravičeno pričakovanje, da po razpravi »Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der slavischen Romantik« nas dr. Murko skoro razveseli z nadaljevanjem, kako je vplivala nemška romantika na južnoslovansko in še zlasti na slovensko romantiko — ter tako zapaži eno izmed zevajočih vrzeli v naši slovstveni povestnici. »Srajca nam je bližja nego suknja«, bi rekel kritik g. Fekonja.

Južnoslovansko časopisje. Slovstvo je v tesni zvezi z vsem narodnim življenjem, še posebno s socialnim in političnim razvitkom narodovim, in zato se ni čuditi, da so nam rodile izpremenjene razmere, ki jih poznamo vsi, vrsto novih knjižnih proizvodov — leposlovnih časopisov in zabavno-poučnih smoter — ki so pričeli izhajati ob novem letu. Ne trdimo, da se vsa ta nova podjetja razrastejo v krepke veje, in obhaja nas skoro bojazen, da tolikim novinam bode nedostajalo pisateljev in — in kar je še važnejše za njih izdavanje — naročnikov. Toda najsi tudi usahne ta ali ona veja — bujno brstenje in pogajanje novih mladik nam je porok o zdravju in mozgovitosti celega drevesa. Vprav z navdušenjem pa pozdravljamo veseli pojav, da so kar tri izmed novih podjetij osnovana na podlagi južnoslovanske vzajemnosti ter so otvorjena enako